

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม กับความรู้และพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดสุพรรณบุรี การเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage sampling) จำนวนตัวอย่าง 590 คน เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2539 โดยใช้แบบสอบถามที่ทำการทดสอบความแม่นยำ โดยมีสมมติฐานหลักว่า นักเรียนที่มีลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมต่างกัันน่าจะมีความรู้และพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดต่างกันด้วย

ตัวแปรตามที่ใช้ในการศึกษา คือ ความรู้เรื่องยาเสพติด และพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดและตัวแปรอิสระ แบ่งเป็น ปัจจัยทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ขนาดครัวเรือน ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ สภาพครอบครัว การศึกษาของมารดา การศึกษาของบิดา กลุ่มเพื่อน ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ครอบครัว อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของนักเรียน ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ลักษณะการพักอาศัย ลักษณะของชุมชน การได้รับข้อมูลข่าวสาร และนำความรู้เรื่องยาเสพติดมาเป็นตัวแปรอิสระกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดอีกตัวแปรหนึ่ง

การศึกษาลักษณะภูมิหลังของนักเรียนพบว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ตกเป็นตัวอย่างของการศึกษานี้ เป็นเพศหญิงและเพศชายในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 52.0 และ 48.0 มีอายุระหว่าง 17-21 ปี มีรายได้ส่วนใหญ่ 1,000-1,999 บาทต่อเดือน ร้อยละ 50.4 รองลงมา มีรายได้ต่ำกว่า 1,000 บาทต่อเดือน และที่เหลือมีรายได้มากกว่า 2,000 บาทต่อเดือน สถานภาพสมรสของบิดามารดาของนักเรียนส่วนใหญ่สมรสและอยู่ด้วยกัน นักเรียนมากกว่าครึ่งมีบิดามารดามีอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม การศึกษาของบิดามารดาของนักเรียนส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมต้นและต่ำกว่า นักเรียนมากกว่าครึ่งอยู่ในครอบครัวที่มีรายได้ 5,000-10,000 บาทต่อเดือน นักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 5-6 คน รองลงมาคือ 1-4 คน และร้อยละ 17.3 อยู่ในครอบครัวที่มีสมาชิก 7 คนขึ้นไป นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนส่วนใหญ่เรียนส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในบริเวณย่านที่อยู่อาศัย นอกจากนี้นักเรียนมีเพื่อนส่วนใหญ่ไม่ใช่ยาเสพติด และส่วนใหญ่นักเรียนเคยได้รับข้อมูลข่าวสารในเรื่องยาเสพติดถึงร้อยละ 95.1 ในส่วนของความรู้เรื่องยาเสพติดพบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องยาเสพติดอยู่ในช่วงคะแนนเฉลี่ยคือ 15-17 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน จัดว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มี

ความรู้ค่อนข้างสูงอยู่แล้ว อาจเนื่องมาจากปัจจุบันได้กำหนดให้มีการเรียนการสอนเรื่องยาเสพติดไว้ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย นอกจากนี้แล้วในโรงเรียนอาจมีการจัดกิจกรรมป้องกันยาเสพติดทั้งในด้านบริการสำรวจและศึกษาข้อมูลด้านบริการสนเทศ และด้านบริการให้คำปรึกษา ซึ่งนับว่ามีส่วนช่วยให้ให้นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดมากขึ้น ประกอบกับในปัจจุบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนยังได้มีการรณรงค์ในเรื่องการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยมีการเผยแพร่ความรู้ ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดผ่านทางสื่อสารมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ รวมทั้งเอกสาร วารสารต่าง ๆ นักเรียนจึงมีโอกาสดำเนินการเรียนรู้เรื่องยาเสพติดจากภายในและภายนอกโรงเรียน จึงทำให้นักเรียนมีความรู้เรื่องยาเสพติดอยู่ในระดับค่อนข้างดีแล้ว

ส่วนคะแนนพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดนั้นพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนค่อนข้างต่ำคือส่วนใหญ่มีคะแนน 1-3 คะแนนและมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเสี่ยงต่อเรื่องยาเสพติดเพียง 3.8 คะแนน อาจเป็นไปได้ว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีถิ่นที่อยู่ในจังหวัดเดียวกัน แม้จะต่างชุมชนไปบ้างก็ตาม แต่อาณาบริเวณก็ไม่กว้างขวางมากนัก ประกอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับชั้นการศึกษาเดียวกัน โอกาสที่จะได้เรียนรู้ สร้างเสริมประสบการณ์ก็มีเท่ากัน ในโรงเรียน อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างนี้มีอายุใกล้เคียงกันด้วย ดังนั้นพฤติกรรมรวมทั้งพื้นฐานทางด้านต่างๆ ไม่แตกต่างกันมากนัก ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างมีความรู้เรื่องยาเสพติดค่อนข้างสูงอยู่ด้วยแล้วเป็นเหตุผลหนึ่งจึงอาจส่งผลต่อพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างนี้

ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ใช้การวิเคราะห์การจำแนกพหุ (MCA) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม กับความรู้เรื่องยาเสพติด ส่วนที่ 2 ใช้การวิเคราะห์การจำแนกพหุวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติด การประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC ผลการศึกษาดังแสดงในตารางสรุปผล

ส่วนที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม กับความรู้เรื่องยาเสพติด โดยใช้การวิเคราะห์การจำแนกพหุ มีผลสรุปดังนี้

1. ปัจจัยทางด้านประชากร

1.1 เพศ พบว่า นักเรียนหญิงมีแนวโน้มที่จะมีความรู้เรื่องยาเสพติดมากกว่านักเรียนชาย ทั้งก่อนและหลังปรับอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.2 อายุ พบว่า นักเรียนที่มีอายุมากกว่ามีแนวโน้มที่จะมีความรู้เรื่องยาเสพติดมากกว่านักเรียนที่มีอายุน้อยกว่า ทั้งก่อนและหลังปรับอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

1.3 ขนาดครัวเรือน พบว่า นักเรียนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยมีแนวโน้มที่จะมีความรู้เรื่องยาเสพติดมากกว่านักเรียนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมาก ทั้งก่อนและหลังปรับอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุป ในการพิจารณาตัวแปรทางด้านประช ากรทั้งหมดสามารถอธิบายความผันแปรของความรู้เรื่องยาเสพติดของนักเรียนได้ร้อยละ 1.7 (ค่า R^2) และเมื่อพิจารณาค่า Beta ของตัวแปรต่างๆในกลุ่มพบว่า ตัวแปรเพศ มีอิทธิพลในการกำหนดความรู้เรื่องยาเสพติดมากที่สุด $Beta = 0.11$

2. ปัจจัยทางด้านสังคม

2.1 สภาพครอบครัว พบว่า นักเรียนที่มีบิดามารดา แยกกันอยู่ หม้าย หย่า มีแนวโน้มที่จะมีความรู้เรื่องยาเสพติดมากกว่านักเรียนที่มีบิดามารดาสมรสและยังอยู่ด้วยกัน ทั้งก่อนและหลังปรับอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2 การศึกษาของมารดา พบว่า นักเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาสูงก็จะมีความรู้เรื่องยาเสพติดสูงตามไปด้วยเช่นกัน ทั้งก่อนและหลังปรับอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 การศึกษาของบิดา พบว่า นักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษาสูงก็จะมีความรู้เรื่องยาเสพติดสูงตามไปด้วย ทั้งก่อนและหลังปรับอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.4 กลุ่มเพื่อน พบว่า นักเรียนที่มีเพื่อนไม่ใช้ยาเสพติดมีแนวโน้มที่จะมีความรู้เรื่องยาเสพติดมากกว่านักเรียนที่มีเพื่อนใช้ยาเสพติด ทั้งก่อนและหลังปรับอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ

สรุปในการพิจารณาตัวแปรทางด้านสังคมทั้งหมดรวมกัน สามารถอธิบายความผันแปรของความรู้เรื่องยาเสพติดได้ร้อยละ 1.9 (ค่า R^2) และเมื่อพิจารณาค่า Beta ของตัวแปรต่างๆในกลุ่มพบว่า ตัวแปรการศึกษาของมารดา มีอิทธิพลในการกำหนดความรู้เรื่องยาเสพติดมากที่สุด $Beta = 0.20$

3. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ

3.1 รายได้ครอบครัว พบว่า นักเรียนที่มีรายได้ครอบครัวสูงมีแนวโน้มที่จะมีความรู้เรื่องยาเสพติดมากกว่านักเรียนที่มีรายได้ครอบครัวต่ำ ทั้งก่อนและหลังปรับอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 อาชีพของบิดา พบว่า นักเรียนที่บิดามีอาชีพบริหาร และค้าขายมีแนวโน้มที่จะมีความรู้เรื่องยาเสพติดสูงกว่านักเรียนที่บิดามีอาชีพในภาคเกษตรกรรม ทั้งก่อนและหลังปรับอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 อาชีพของมารดา พบว่า นักเรียนที่มารดามีอาชีพบริหารและอื่นๆมีแนวโน้มที่จะมีความรู้เรื่องยาเสพติดสูงกว่านักเรียนที่มารดามีอาชีพในภาคเกษตรกรรม ทั้งก่อนและหลังปรับอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.4 รายได้ของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่มีรายได้น้อยมีแนวโน้มที่จะมีความรู้เรื่องยาเสพติดมากกว่านักเรียนที่มีรายได้มากกว่า ก่อนและหลังปรับอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปในการพิจารณาตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจทั้งหมดรวมกัน สามารถอธิบายความผันแปรของความรู้เรื่องยาเสพติดได้ร้อยละ 4.4 (ค่า R^2) และเมื่อพิจารณาค่า Beta ของตัวแปรต่างๆ ในกลุ่มพบว่า ตัวแปรรายได้ของนักเรียน มีอิทธิพลในการกำหนดความรู้เรื่องยาเสพติดมากที่สุด Beta = 0.13

4. ปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม

4.1 ลักษณะการพักอาศัย พบว่า นักเรียนที่พักอาศัยอยู่กับบิดามารดามีแนวโน้มที่จะมีความรู้เรื่องยาเสพติดมากกว่านักเรียนที่พักอาศัยอยู่กับบุคคลอื่นๆ ทั้งก่อนและหลังปรับอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.2 ลักษณะของชุมชน พบว่า นักเรียนที่อาศัยอยู่ในเขตที่อยู่อาศัยมีแนวโน้มที่จะมีความรู้เรื่องยาเสพติดมากกว่านักเรียนที่อาศัยอยู่ในย่านธุรกิจการค้า และย่านชุมชนแออัดทั้งก่อนและหลังปรับอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.3 การได้รับข้อมูลข่าวสาร พบว่า นักเรียนที่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องยาเสพติดมีแนวโน้มที่จะมีความรู้เรื่องยาเสพติดมากกว่านักเรียนที่ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสาร ทั้งก่อนและหลังปรับอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ในการพิจารณาตัวแปรทางด้านสิ่งแวดล้อมทั้งหมดรวมกัน สามารถอธิบายความผันแปรของความรู้เรื่องยาเสพติดได้ร้อยละ 1.5 (ค่า R^2) และเมื่อพิจารณาค่า Beta ของตัวแปรต่างๆ ในกลุ่มพบว่า ตัวแปรลักษณะของชุมชน มีอิทธิพลในการกำหนดความรู้เรื่องยาเสพติดมากที่สุด Beta = 0.13

สรุปในการพิจารณาปัจจัยทั้งหมดที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องยาเสพติดของนักเรียนตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรตาม คือ ความรู้เรื่องยาเสพติดได้ทั้งหมดร้อยละ 8.4 (ค่า R^2) ตัวแปรที่ก่อให้เกิดความแตกต่างต่อความรู้เรื่องยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ เพศ การศึกษาของมารดา รายได้ของนักเรียน และลักษณะของชุมชน

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติด ผลการศึกษามีดังนี้

1. ปัจจัยทางด้านประชากร

1.1 เพศ พบว่า นักเรียนชายมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดสูงกว่านักเรียนหญิงทั้งก่อนและหลังปรับอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.2 อายุ พบว่า นักเรียนที่มีอายุน้อยกว่ามีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดน้อยกว่านักเรียนที่มีอายุมากกว่าทั้งก่อนและหลังปรับอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.3 ขนาดครัวเรือน พบว่า นักเรียนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดสูงกว่านักเรียนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยกว่าทั้งก่อนและหลังปรับอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ในการพิจารณาตัวแปรทางด้านประชากรทั้งหมดรวมกัน สามารถอธิบายความผันแปรของพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดได้ร้อยละ 21.2 (ค่า R^2) และเมื่อพิจารณาค่า Beta ของตัวแปรต่างๆในกลุ่มพบว่า ตัวแปรเพศ อายุ มีอิทธิพลในการกำหนดพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดมากที่สุด $Beta = 0.36$ และ 0.21 ตามลำดับ

2. ปัจจัยทางด้านสังคม

2.1 สภาพครอบครัว พบว่า นักเรียนที่บิดามารดาสมรสและยังอยู่ด้วยกันมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดสูงกว่านักเรียนที่บิดามารดาแยกกันอยู่ หม้าย หย่า ทั้งก่อนและหลังปรับอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2 การศึกษาของบิดา พบว่า นักเรียนที่บิดามีการศึกษาสูงมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดสูงกว่านักเรียนที่บิดามีการศึกษาต่ำกว่า ทั้งก่อนและหลังปรับอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.3 การศึกษาของมารดา พบว่า นักเรียนที่มารดามีการศึกษาสูงมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดสูงกว่านักเรียนที่มารดามีการศึกษาต่ำกว่า ทั้งก่อนและหลังปรับอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.4 กลุ่มเพื่อน พบว่า นักเรียนที่มีเพื่อนไม่ใช่ยาเสพติดมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดน้อยกว่านักเรียนที่มีเพื่อนใช้ยาเสพติดทั้งก่อนและหลังปรับอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในการพิจารณาตัวแปรทางด้านสังคมทั้งหมดรวมกัน สามารถอธิบายความผันแปรของพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดได้ร้อยละ 6.8 (ค่า R^2) และเมื่อพิจารณาค่า Beta ของตัวแปรต่างๆในกลุ่มพบว่า

ตัวแปรกลุ่มเพื่อน การศึกษาของมารดา มีอิทธิพลในการกำหนดพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดมากที่สุด
Beta = 0.26 และ 0.13 ตามลำดับ

3. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ

3.1 รายได้ครอบครัว พบว่า นักเรียนที่มีรายได้ครอบครัวสูงมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดต่ำกว่านักเรียนที่มีรายได้ครอบครัวต่ำกว่าทั้งก่อนและหลังปรับอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.2 อาชีพของบิดา พบว่า นักเรียนที่บิดามีอาชีพเกษตรกรรมมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดต่ำกว่านักเรียนที่บิดามีอาชีพบริหาร ค้าขาย และอื่นๆทั้งก่อนและหลังปรับอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.3 อาชีพของมารดา พบว่า นักเรียนที่มารดามีอาชีพเกษตรกรรมจะมีแนวโน้มของพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดต่ำกว่านักเรียนที่มารดามีอาชีพบริหาร และค้าขาย ทั้งก่อนและหลังปรับอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.4 รายได้ของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่มีรายได้มากกว่ามีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดสูงกว่านักเรียนที่มีรายได้น้อยกว่า ทั้งก่อนและหลังปรับอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในการพิจารณาตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจทั้งหมดรวมกัน สามารถอธิบายความผันแปรของพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดได้ร้อยละ 8.4 (ค่า R^2) และเมื่อพิจารณาค่า Beta ของตัวแปรต่างๆในกลุ่ม พบว่า ตัวแปรรายได้ของนักเรียน รายได้ของครอบครัว มีอิทธิพลในการกำหนด พฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดมากที่สุด Beta = 0.22 และ 0.15 ตามลำดับ

4. ปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม

4.1 ลักษณะการพักอาศัย พบว่า นักเรียน ที่พักอาศัยกับบิดามารดามีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดน้อยกว่านักเรียนที่พักอาศัยอยู่กับบุคคลอื่นๆ ทั้งก่อนและหลังปรับอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.2 ลักษณะของชุมชน พบว่า นักเรียนที่พักอาศัยอยู่ในย่านชุมชนที่อยู่อาศัยมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดน้อยกว่านักเรียนที่อาศัยอยู่ในย่านเกษตรกรรมและย่านอื่นๆ ทั้งก่อนและหลังปรับอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.3 การได้รับข้อมูลข่าวสาร พบว่านักเรียนที่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องยาเสพติดมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดน้อยกว่านักเรียนที่ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องยาเสพติด ทั้งก่อนและหลังปรับอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ในการพิจารณาตัวแปรทางด้านสิ่งแวดล้อมทั้งหมดรวมกัน สามารถอธิบายความผันแปรของพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดได้ร้อยละ 1.4 (ค่า R^2) และเมื่อพิจารณาค่า Beta ของตัวแปรต่างๆใน

กลุ่มพบว่า ตัวแปรลักษณะการพักอาศัย มีอิทธิพลในการกำหนด พฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดมากที่สุด
Beta = 0.08

ความรู้เรื่องยาเสพติด พบว่านักเรียนที่มีคะแนนความรู้เรื่องยาเสพติดสูงก็จะมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดน้อยลง คิด ทั้งก่อนและหลังปรับอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ

สรุปในการพิจารณาปัจจัยทั้งหมดที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียน ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดได้ทั้งหมดร้อยละ 29.7 (ค่า R^2) ตัวแปรที่ก่อให้เกิดความแตกต่างต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ เพศ อายุ การศึกษาของมารดา กลุ่มเพื่อนรายได้ของนักเรียน รายได้ครอบครัวและลักษณะการพักอาศัย

ตารางที่ 9 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความรู้เรื่องยาเสพติด

ตัวแปรอิสระ	MCA (ค่าที่ปรับแล้ว)	
	ลักษณะความสัมพันธ์	นัยสำคัญทางสถิติ
เพศ	/	*
อายุ	/	0
ขนาดครัวเรือน	/	0
การศึกษาของบิดา	/	0
การศึกษาของมารดา	\	*
สภาพครอบครัว	\	0
กลุ่มเพื่อน	/	0
รายได้ครอบครัว	/	0
อาชีพของบิดา	/	0
อาชีพของมารดา	/	0
รายได้ของนักเรียน	\	*
ลักษณะการพักอาศัย	\	0
ลักษณะของชุมชน	/	*
การได้รับข้อมูลข่าวสาร	/	0

/ ความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

\ ความสัมพันธ์ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

0 ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 10 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติด

ตัวแปรอิสระ	MCA (ค่าที่ปรับแล้ว)	
	ลักษณะความสัมพันธ์	นัยสำคัญทางสถิติ
เพศ	/	*
อายุ	/	*
ขนาดครัวเรือน	/	0
การศึกษาของบิดา	\	0
การศึกษาของมารดา	\	* ✓
สภาพครอบครัว	\	0
กลุ่มเพื่อน	/	*
รายได้ครอบครัว	/	* ✓
อาชีพของบิด	/	*
อาชีพของมารดา	\	0
รายได้ของนักเรียน	/	*
ลักษณะการพักอาศัย	/	*
ลักษณะของชุมชน	/	0
การได้รับข้อมูลข่าวสาร	/	0
ความรู้เรื่องยาเสพติด	-	0

/ ความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

\ ความสัมพันธ์ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

0 ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

- ไม่ได้ตั้งสมมติฐาน

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

1. จากผลการวิจัยพบว่ากรณีที่นักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องยาเสพติดนั้นมีเหตุผลพอที่จะเชื่อได้ว่าจะทำให้นักเรียนมีความรู้และลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดลงได้ ฉะนั้นเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องยาเสพติดแก่นักเรียน โรงเรียนควรได้มีการพิจารณาจัดหาหนังสือ และเอกสารเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดที่เหมาะสมไว้ในห้องสมุดให้เพียงพอ เพื่อนักเรียนจะได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง นอกเหนือจากการสอนของครู

2. .ในการศึกษาครั้งนี้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะทางภูมิหลังที่ใกล้เคียงกันมากและนักเรียนมีความรู้ในเรื่องยาเสพติดในระดับดี พร้อมทั้งมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดในระดับต่ำ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งเน้นการเรียนการสอนในเรื่องยาเสพติดอยู่ในระดับที่ดี โดยอาจจะเพิ่มเนื้อหาอื่นๆ และจัดกิจกรรม หรือการทัศนศึกษาในสถานที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้นักเรียนได้เห็นของจริง

3. การศึกษาครั้งนี้พบว่ามีข้อจำกัดของแบบสอบถามที่อาจไม่ได้ข้อมูลที่ต้องการอย่างลึกซึ้งมากนัก โดยเฉพาะในเรื่องการปฏิบัติเกี่ยวกับยาเสพติด แต่ก็ทำให้ทราบถึงระดับของพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนซึ่งสามารถนำไปวางแผนในการจัดการเรียน การสอนในสถานศึกษาต่อไป

4. ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้เรื่องยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายครั้งนี้ มีข้อจำกัดดังที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 2 ว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษานั้นมีความคล้ายคลึงกันมาก ดังนั้นเมื่อนำมาวิเคราะห์จำแนกพบๆ จึงพบว่าแทบจะไม่ปรากฏความแตกต่างหรือมีความแตกต่างกันน้อยมากในระหว่างความสัมพันธ์ของตัวแปรแต่ละตัว อย่างไรก็ตามการวิเคราะห์ก็เป็นไปตามตัวเลขสถิติที่พบและตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการเรียนการสอนเรื่องยาเสพติด ครูควรเน้นในเรื่องโทษ และพิษภัยของยาเสพติด ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนเกิดความกลัว ไม่อยากทดลอง ตลอดจนควรสอนให้นักเรียนรู้จักวิธีการหลีกเลี่ยงและระมัดระวังตนเองมิให้หลงผิดไปทดลองเสพหรือเชื่อคำชักชวนของผู้อื่นให้ทดลองเสพ

2. ครูและผู้ปกครอง ควรมีการร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือกันหาแนวทางในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดทั้งในขณะที่นักเรียนอยู่ในบ้านและที่โรงเรียน ควรมีการให้ความรัก ความอบอุ่นอย่างเพียงพอในครอบครัว

3. ควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการกระทำกิจกรรมทางเลือกที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนา ด้านสุขภาพอนามัย และการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น การเล่นกีฬา การเล่นดนตรี การเข้าค่ายพักแรม การฝึกอาชีพ การฝึกสมาธิ

4. สำหรับการทําวิจัยในอนาคตเพื่อประโยชน์เชิงวิชาการด้านความรู้เรื่องยาเสพติด และพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติด ในกลุ่มนักเรียน ควรมีการศึกษาในกลุ่มเด็กนักเรียนกลุ่มอื่น ในเขตการศึกษาอื่นๆ เพื่อนําผลการวิจัยมาปรับปรุง การเรียนการสอน ตลอดจนการจัดดำเนินการป้องกันยาเสพติดทั้งในชุมชนและโรงเรียนในเขตการศึกษานั้นๆ

5. สำหรับการวัดตัวแปรบางตัว เช่นการได้รับข้อมูลข่าวสาร ควรให้มีความแม่นตรงมากขึ้นโดยอาจกล่าวถึงการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ และปริมาณข่าวสารที่ได้รับจากสื่อแต่ละประเภท เพื่อจะได้นําผลมาศึกษาต่อไป

6. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายชนิดประกอบกัน เช่นใช้แบบสอบถามสำหรับความรู้ ใช้แบบสัมภาษณ์หรือแบบสังเกตสำหรับพฤติกรรมด้านทัศนคติและการปฏิบัติ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้มากยิ่งขึ้น

7. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นๆที่อาจมีผลต่อความรู้ และพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติด เช่น วุฒิและเพศของครูผู้สอน และตัวแปรด้านการเสพไม่เสพยาเสพติดของบิดามารดา บุคคลในครอบครัว และเพื่อน